

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

Проф. д-р Никола Николов Владов, д.м.н.
Началник на Клиника по чернодробно-панкреатична хирургия и
трансплантология към Военномедицинска академия – София

ОТНОСНО

Конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, научна специалност „Хирургия“, обявен в Държавен вестник, бр. 102/28.11.2025г., съгласно доклад с Вх. № 102/ 09.01.2026г. и решение на Факултетен съвет на Факултет „Медицина“ (протокол №52/ 12.01.2026г.), за нуждите на Катедра по обща и оперативна хирургия към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна и УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна.

Кандидат в конкурса е гл. ас. д-р Тургай Тургай Калинов, д.м. Рецензията е изготвена въз основа на представените конкурсни материали: автобиография, списък и резюмета на научните трудове, монографичен труд, справка за научните приноси, справка за участия в национални и международни научни форуми, както и данни за преподавателската и клиничната дейност на кандидата.

I. ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И АКАДЕМИЧНА КАРИЕРА

Гл. ас. д-р Тургай Тургай Калинов, д.м. е възпитаник на Медицински университет – Варна, където завършва медицина през 2017 г. Професионалното му развитие протича последователно и целенасочено в структурата на УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна, където от 2017 до 2022 г. специализира хирургия, а от 2022 г. работи като хирург. Успоредно с това той развива и академична кариера в Медицински университет – Варна, където е асистент от 2020 до 2023 г., а от 2023 г. е главен асистент по хирургия. От биографичните данни се вижда професионална траектория, характеризираща се с ранно включване в клиничната практика, системно научно развитие и последователна ангажираност с преподавателската дейност.

Клиничната дейност на кандидата е насочена към диагностика и оперативно лечение на остри и хронични заболявания на храносмилателната система, жлъчно-чернодробната система, панкреаса, ретроперитонеума и кожата, включително високотехнологични минимално инвазивни интервенции чрез лапароскопски и робот-асистиран подход. Това не е просто формално изброяване на дейности, а свидетелство за реално позициониране на кандидата в най-динамичните направления на съвременната коремна хирургия.

II. ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

Особено важно място в академичното развитие на кандидата заема неговият дисертационен труд на тема **„Приложение на симулаторите с виртуална реалност в обучението по лапароскопска и роботизирана хирургия“**. Макар в представените материали темата да се разгръща предимно чрез свързаните публикации и резюмета, ясно се очертава, че това е труд със съвременна научна насоченост и със значима практическа стойност за хирургичното образование. Данните от публикациите, свързани със симулационното обучение, показват, че виртуалната платформа da Vinci Skills Simulator е използвана в структурирани обучителни програми и е анализирана както по отношение на субективната удовлетвореност на обучаемите, така и чрез обективни показатели като време за изпълнение, точност, икономия на движенията и развитие на технически умения. При студентите се отчита висока удовлетвореност и изразена мотивация за продължаване на развитие в роботизираната хирургия, а обективните показатели демонстрират последователен прогрес в хода на тренировките.

Считам, че този дисертационен труд има значение, надхвърлящо рамката на чисто образователно изследване. Той адресира един от най-съществените въпроси на съвременната хирургия – как безопасно, ускорено и стандартизирано да се подготвя новото поколение хирурзи в епохата на минимално инвазивните и роботизираните технологии. Неговата стойност се състои в това, че поставя виртуалната реалност не като помощно средство, а като структурен елемент на модерната обучителна парадигма. В този смисъл трудът има не само педагогическо, но и стратегическо значение, тъй като създава основа за по-бърза интеграция на младите хирурзи в реалната оперативна дейност, при едновременно повишаване на безопасността и качеството на обучението. Съвсем закономерно тази научна линия се свързва и с практическата дейност на кандидата по създаване и организиране на обучение по роботизирана хирургия в университетска среда.

III. НАУКОМЕТРИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ

Общата научна продукция на кандидата включва 15 научни публикации, които съм представил и в табличен вид, от които 11 са индексирани в международни бази данни Web of Science и Scopus, като част от тях са публикувани в списания с импакт фактор. Научните трудове обхващат теми, свързани с минимално инвазивната и роботизираната хирургия, колоректалната хирургия, хирургията на панкреаса и хирургичното обучение.

Отразени са 6 цитирания, от които 5 в международни научни издания, което показва видимост на научната продукция в международната научна литература. Представената научна продукция покрива и надвишава минималните наукометрични изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Вид научна продукция	Брой	Забележка
Общ брой пълнотекстови публикации за участие в конкурса	15	Покрива изискванията
Монография (хабилитационен труд)	1	Самостоятелен труд
Публикации в списания, индексирани в Web of Science / Scopus	11	Част от тях с импакт фактор
Публикации в научни списания с научно рецензиране (без индексирани)	4	Национални издания
Публикации с импакт фактор	4	Международни списания
Литературни обзори и клинични случаи	≤40%	В рамките на допустимия дял
Публикации извън минималните изисквания	1	Представена допълнително
Цитирания в WoS / Scopus	5	Основни цитирания
Цитирания в други издания	1	Допълнително
Общ брой цитирания	6	80 точки по показател

Научната и публикационна дейност на гл. ас. д-р Калинов се отличава с тематична цялост и вътрешна логика. В нея могат да се разграничат няколко водещи направления: роботизирана и минимално инвазивна хирургия, колоректална онкохирургия, хирургия на панкреаса, транслационни и морфологични изследвания, както и хирургично образование. Тази тематична организация е особено ценна, защото показва, че кандидатът не публикува случайно и фрагментарно, а изгражда разпознаваем научен профил.

В представените резюмета на научните трудове изпъкват няколко публикации с висока представителност за научните търсения на кандидата. Проучването за learning curve при роботизираната ректална хирургия има практическо значение, тъй като дефинира праг на компетентност около 28 случая и показва, че включването на ICG флуоресцентна перфузионна оценка е свързано с подобряване на оперативните показатели и с липса на анастомотични течове в съответната група. Това е принос както към качествения контрол, така и към стандартизацията на обучението в роботизираната колоректална хирургия.

Съществено впечатление прави и публикацията върху робот-асистирана мултиквадрантна операция – тотална проктоколектомия и абдоминоперинеална резекция с платформата da Vinci Xi при фамилен аденоматозен полипоза с ректален карцином. Тук приносът е двоен: от една страна се демонстрира осъществимост и безопасност на високоспециализирана роботизирана интервенция, а от друга – се показва методологична зрялост в планирането на сложни мултиквадрантни резекции. Това е индикатор за реално участие в съвременното развитие на високотехнологичната колоректална хирургия.

Към това следва да се прибавят и трудовете с морфологична и транслационна насоченост, като модифицираната CUBIC-базирана техника за 3D

визуализация на човешка колонова тъкан, както и проучванията върху плазмени биомаркери при колоректален карцином. Те показват, че интересите на кандидата не се изчерпват с оперативната техника, а обхващат и биологичната основа на хирургичната онкология. Именно това е белегът на съвременния академичен хирург – способността да мисли едновременно клинично, технологично и биомедицински.

IV. ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД – МОНОГРАФИЯ

Основен хабилитационен труд на кандидата е монографията „**Комплексно съвременно лечение и хирургични подходи при рак на панкреаса**“, представена чрез подробно резюме от 22 страници. Още във въведението авторът заявява ясна концептуална позиция: панкреасният карцином не следва да бъде разглеждан като изолиран хирургичен проблем, а като системно заболяване, което изисква интегриран отговор – от ранната диагностика и стадирането до персонализирания терапевтичен избор. Именно тази концептуална рамка придава на труда академична тежест и го отличава от обикновен обзорен текст.

В първия същински раздел авторът развива епидемиологичната и социално-медицинска рамка на заболяването. Акцентът е поставен не само върху нарастващата честота и неблагоприятната преживяемост, но и върху структурните причини за това- липсата на ефективен скрининг, късната диагноза, ограничената резектабилност към момента на диагностициране, както и социално-икономическите и поведенческите рискови фактори. Ценното тук е, че статистическите и епидемиологичните данни не са представени механично, а са използвани като аргумент за необходимостта от организационни промени и за създаване на система за ранно насочване на рискови пациенти.

В следващата глава, посветена на анатомичното и патобиологичното основание, трудът преминава от макроанатомичната към молекулярната перспектива. Анализът на кръвоснабдяването, лимфния дренаж, ретроперитонеалните отношения и близостта до големите съдове изгражда необходимата хирургична основа. Важно е, че тази класическа анатомична рамка е надградена с преглед на молекулярната патогенеза – KRAS, TP53, SMAD4, CDKN2A, BRCA1/2, PALB2 – и с обсъждане на туморната микросреда. Именно в това се вижда силата на монографията: тя осъществява връзка между анатомия, биология и терапевтична стратегия. Авторът не представя молекулярните данни като самоцелна модерност, а като основа на персонализирания подход.

Разделът за диагностичния алгоритъм е сред най-силните в труда. Тук са систематизирани клиничната оценка, лабораторните маркери, MDCT, MRI, EUS с FNA/FNB, както и новите молекулярни подходи – liquid biopsy, ctDNA, екзозоми и микроРНК. Особено важен е аналитичният подход към ролята на изкуствения интелект в образната диагностика, представен не като хипотетично бъдеще, а като вече възникващ инструмент за повишаване на диагностичната чувствителност. Авторът достига до собствено практическо предложение за интегриран

диагностичен протокол, включващ триажна ехография, високоспециализирана MDCT с панкреасен протокол, ЕУС с хистологична верификация и молекулярно профилиране при фамилни случаи. Това е съществен научно-практически принос.

Хирургичната част на монографията е изградена убедително и с чувство за йерархия на проблемите. Класификацията на резектабилността, основана на консенсусите на ISGPS и NCCN, е използвана като отправна точка за обсъждане на оперативната стратегия. Разглеждат се класическите резекционни процедури-операция на Уипъл, пилоро-съхраняваща панкреатодуоденектомия, дистална и тотална панкреатектомия- но не само като технически варианти, а като различни решения в зависимост от локализацията, съдовото ангажиране, онкологичната цел и метаболитните последици. Съществено е и това, че авторът включва критична оценка на резултатите от водещи центрове и извежда R0 резекцията като централен прогностичен фактор.

Разделът за системното лечение и мултимодалните концепции е особено ценен, защото показва способността на автора да мисли отвъд операционната техника. Анализирани са неoadювантните и адювантните схеми, включително данни от PREOPANC, Alliance A021501 и PRODIGE 24/CCTG PA.6, както и ролята на PARP-инхибиторите и имунотерапията в избрани молекулярни подгрупи. Така монографията изгражда коректна представа за съвременната панкреасна онкология като поле на интегрирано лечение, а не на хирургичен изолационизъм.

Изключително добра е и главата, посветена на иновативните направления – минимално инвазивна и роботизирана панкреатна хирургия, изкуствен интелект, молекулярно профилиране. Тя има не само информативен, но и концептуален характер. В нея хирургът е мислен като част от технологично-интелектуална среда, а не като самостоятелно действащ оператор. Това придава на труда особен стил и го прави по-зрял от стандартен литературен обзор.

Особено важно място има и разделът за българския контекст. Там авторът аргументира необходимостта от структурна реформа чрез национален регистър, мрежа от сертифицирани центрове, развиване на обучителни и симулационни програми и реално функциониращи мултидисциплинарни консилиуми. Това е раздел с подчертана приложна стойност, защото пренася научната логика в здравната организация и прави монографията релевантна за националната практика.

В частта, посветена на приносите на автора, монографията систематизира собствените си научно-аналитични и методологично-практически резултати: синтез на съвременните подходи, изграждане на комплексен модел на лечение, структуриран диагностичен алгоритъм, концептуален мост между биологията и хирургията, модифицирана класификация на резектабилността и практически протокол за мултидисциплинарно вземане на решения. Това показва вътрешна завършеност на труда и ясна авторова позиция.

Литературният обзор в монографията е обширен, съвременен и добре организиран. По представеното резюме ясно се вижда, че той е основан на систематичен анализ на публикации и метаанализи от последното десетилетие и не се ограничава до пасивно препредаване на данни. Авторът съпоставя резултати, извежда алгоритми, търси практическа приложимост и адаптира изводите към българската клинична среда. Това е съществено качество, защото превръща литературния обзор в аналитичен инструмент, а не в декоративна част на монографичния труд.

V. МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА АКТИВНОСТ

Международната активност на кандидата заслужава специално внимание. Представеният списък с участия показва последователно и тематично релевантно присъствие в международни форуми и практически обучения. Още през 2017 г. участието в RAES в Букурещ свидетелства за ранно ориентиране към минимално инвазивната и роботизираната хирургия. След това участието в Annual ACS Surgical Simulation Summit в Чикаго през 2019 г. логично се свързва с по-късната му научна работа в областта на симулационното обучение и виртуалната реалност.

Особено важни за формирането на профила му като HPB хирург са теоретичната и практическа квалификация по трансплантационна хирургия в МНН, Хановер, Германия, през март 2022 г., както и advanced course „New Perspectives in HPB Surgery“ в IRCAD Strasbourg през октомври 2022 г. Тези две обучения имат особена тежест, тъй като насочват професионалното развитие на кандидата към хепатобилиарната и панкреасната хирургия в най-високотехнологичната ѝ форма. Биографията му допълнително потвърждава участие в чернодробни резекции, чернодробни и бъбречни трансплантации, процедури на Whipple и други операции в храносмилателната хирургия, което показва, че международното обучение е било не формално, а реално интегрирано в клиничното му развитие.

Сертифицирането като console surgeon за da Vinci Xi в Лондон през април 2024 г. е особено съществен етап. То представлява не просто кратък курс, а потвърждение за технологична подготовка в използването на една от най-значимите роботизирани платформи в съвременната хирургия. Когато този факт се съчетае с публикациите му в областта на роботизираната колоректална хирургия и обучението по роботизирана хирургия, се вижда ясно, че кандидатът не е само потребител на технологията, а активен неин анализатор и преподавател.

Участието в Minimally Invasive Surgery Week 2024 във Флорида, както и в международни научни срещи като RAES–ES International Joint Meeting и ICERI 2023, показва стремеж към поддържане на широк международен хоризонт – едновременно клиничен, технологичен и образователен. Това е важно, защото съвременният академичен хирург следва да се развива не само в национален, но и в международен контекст.

VI. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Гл. ас. д-р Калинов участва активно в обучението на студенти по медицина, като провежда практически упражнения и участва в клиничното обучение. Особено значение има приносът му в развитието на симулационното обучение по лапароскопска и роботизирана хирургия.

VII. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Научната продукция на кандидата показва добра научна активност. В бъдеще развитието на неговата научна дейност може да бъде насочено към **поголеми клинични серии и мултицентрови проучвания**, което би позволило още по-широко обобщаване на клиничните резултати.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След анализ на представените научни трудове, монографичния труд, преподавателската дейност и клиничната практика считам, че **гл. ас. д-р Тургай Тургай Калинов, д.м.** е изграден клиницист и млад учен с активна научна и преподавателска дейност.

Представените научни трудове и хабилитационният труд показват, че кандидатът **отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „Доцент“ по хирургия.**

Поради изложеното давам **положителна рецензия** и предлагам на Научното жури да избере **гл. ас. д-р Тургай Тургай Калинов, д.м.** за **Доцент по хирургия.**

Дата: 10.03.2026г.

гр. София

проф. д-р Никола Владов, д.м.н.

Военномедицинска академия – София